

M. Rebenko, PhD, assistant
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

NATURE AND FEATURES OF SUBJECTIVE TRANSLATION DEFORMATION IN LITERARY TRANSLATION

The article highlights and analyzes the parameters of subjective deformation as one of the aspects of the general phenomenon of translation deformation in the target text (TT). It has been substantiated that subjective deformation is the result of such subjective translation transformations of the source text, which may deform pragmatic message within the framework of the author's creativity in the TT and, on the other hand, break the norms of the target language due to expanding its expressiveness or achieving translation pragmatic adequacy. The systematization of subjective translation deformation functional features (i.e. associative figurative, suggestive symbolic, and emotive evaluating), the characteristics of subjective translation deformation relativity and ambivalence in literary translation, as well as the dual nature of the phenomenon under research are aimed at categorizing of translation deformation notion within literary translation.

Key words: translation deformation, subjective translation deformation, translation deformation functional features, dual character, relativity, ambivalence, author's idiosyle, translation adequacy, literary translation.

М. Ребенко, канд. філол. наук, асист.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ХАРАКТЕР И СВОЙСТВА СУБЪЕКТИВНОЙ ДЕФОРМАЦИИ В ТЕКСТЕ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПЕРЕВОДА

Выделены и проанализированы параметры субъективной деформации как одного из аспектов общего явления переводческой деформации в тексте художественного перевода. Определено, что субъективная деформация является результатом таких субъективно-переводческих преобразований текста оригинала, которые могут в совокупности приводить к существенным отклонениям от художественной задачи автора, а также нарушать нормы целевого языка для расширения его выразительных возможностей или достижения прагматической адекватности перевода. Систематизация функциональных признаков (ассоциативно-образных, суггестивно-символических, эмотивно-оценочных), свойств, а также установления характера двойственности субъективной деформации способствуют категоризации понятия "переводческая деформация" в плоскости художественного перевода.

Ключевые слова: переводческая деформация, субъективная деформация, функциональные признаки деформации, двойственный характер, относительность, амбивалентность, идиостиль автора, адекватность перевода, художественный перевод.

УДК 378:81'255.2:6:[811.161.2+811.111]

Л. Черноватий, д-р пед. наук, проф., М. Малявіна, асп.
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків

СТРУКТУРА АНГЛОМОВНИХ ТЕРМІНІВ І СПОСОБИ ЇХ ПЕРЕДАВАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Описано дослідження екстралінгвістичного й термінологічного компонентів фахової компетентності перекладача. Визначено обсяг предметних знань і термінів, необхідних для перекладу текстів, що належать до моделей інформаційної структури та вірності перекладу в інтерпретації Д. Жіля. Подано співвідношення способів перекладу українською мовою англomовних термінів-словосполучень різної структури. Запропоновано висновки щодо характеру залежності вибору таких способів від структури термінологічного словосполучення у тексті оригіналу. Окреслено перспективи подальшого дослідження.

Ключові слова: вірність перекладу, екстралінгвістичний компонент, термінологічний компонент, інформаційна структура, перекладознавство, співвідношення способів перекладу, спосіб перекладу, структура термінів, термін-словосполучення, фахова компетентність перекладача.

Метою підготовки майбутніх спеціалістів у галузі міжмовного посередництва є формування фахової компетентності перекладача (далі – ФКП), яка розглядається, з одного боку, як здатність перекладати на фаховому рівні, а з іншого – як сукупність знань, навичок та умінь, необхідних для перекладу в певній галузі людської діяльності (детальніше див. [5]). Зважаючи, що більше 90 % обсягу перекладів у світі припадає на галузеві (а не художні) тексти [3], у межах даної статті ми зосередимось саме на перших, абстрагуючись від проблем перекладу художньої літератури.

ФКП є мультикомпонентним утворенням, тому в даному дослідженні ми зосередимось лише на екстралінгвістичному та мовному її компонентах. Більше того, у структурі першого ми обмежимося лише предметними знаннями, які будемо розглядати як інформацію, що стосується поняттєвої основи, на якій ґрунтується відповідна галузь. Щодо мовної складової, то тут ми також звуємо її до термінологічного компонента, який ми тлумачимо як сукупність лексем, які позначають усі поняття, що входять до предметних знань.

Актуальність дослідження пояснюється, з одного боку, необхідністю конкретизації переліку предметних і термінологічних знань стосовно всіх галузей для їхнього врахування у навчання майбутніх перекладачів, складання англо-українських та українсько-англійських галузевих термінологічних словників, дослідження залежності вибору способів перекладу від різноманітних чин-

ників, а з іншого – відсутністю відповідних розвідок у парі "англійська – українська мови".

Матеріалом дослідження було обрано англomовну термінологічну лексику (244 одиниці), пов'язану з моделями вірності перекладу та його інформаційної структури, запропонованими Даніелем Жілем [7].

Відповідно об'єктом дослідження є предметний і термінологічний компоненти ФКП, а предметом – склад згаданих компонентів, необхідний для перекладу англomовних текстів, що стосуються сучасних моделей перекладознавства й методики навчання перекладу, а також залежність вибору способу перекладу від структури термінів та термінологічних словосполучень у тексті оригіналу (ТО).

Метою дослідження було встановлення складу предметного й термінологічного компонентів ФКП, необхідного для розуміння й перекладу англomовних текстів, які належать до моделей вірності перекладу та його інформаційної структури, а також визначення залежності вибору способу перекладу від структури термінів у ТО.

Для досягнення цієї мети слід були вирішити ряд завдань, а саме: 1) окреслити обсяг предметних знань, тобто понять, на яких ґрунтуються моделі вірності перекладу та його інформаційної структури; 2) скласти перелік англomовних термінів, що належать до галузі дослідження; 3) розподілити відібрані терміни за структурними групами; 4) проаналізувати способи перекладу термінів різних груп з метою встановлення гіпотетичної

залежності способу перекладу від їх структури; 5) сформулювати висновки дослідження.

Подальша логіка дослідження полягала у послідовному вирішенні цих завдань, результати якого викладено далі.

Узагальнено предметні знання, що лежать в основі моделей, які розглядаються в даному дослідженні, зводяться до такого. В інтерпретації Д. Жіля [7] інформаційна структура повідомлення включає в себе головну (смысл повідомлення), а також другорядну інформацію, подану фреймовою (може вводиться адресантом (або відправником) ТО з метою полегшення розуміння смислу повідомлення адресатом), лінгвокультурною (не обирається адресантом свідомо, а виводиться із смислу повідомлення, завдяки дії норм конкретної мови або культури носіїв цієї мови) та особистісною інформацією (що не обирається адресантом і не спричинена лінгвокультурними факторами, а пов'язана з його особистісними характеристиками).

Відповідно до концепції Д. Жіля [7], будь-який один і той самий смисл вербально передається різними особами по-різному. Навіть одна й та сама особа в різний час і за різних обставин вибирає для передачі цього самого смислу різні мовні засоби. Таке переінакшення спричинюється не тільки усвідомленим вибором адресанта, оскільки у більшості випадків адресанти не усвідомлюють ні самі зміни мовного оформлення чи змісту власних висловлювань, ні їхні причини. Деякі з таких переінакшень обумовлюються мовними нормами мови перекладу, а інші – культурними нормами носіїв мови перекладу. Унаслідок цього ні формулювання висловлення, ні увесь його зміст не можуть розглядатися як безпосереднє відображення наміру адресата або результат його вибору на мовному чи змістовому рівнях. Таким чином, відхід від мовного оформлення ТО чи навіть певна корекція його змісту не обов'язково тягнуть за собою порушення перекладачем принципу вірності адресанту, якщо смисл, задуманий останнім, передано в тексті перекладу (ТП) [7, с. 74].

Таким чином, при перекладі галузевих текстів обов'язковим є збереження головної інформації, на якій ґрунтується смисл повідомлення. Що стосується другорядної інформації (фреймової, лінгвокультурної та особистісної), вона зберігається в ТП без змін лише за умови, що це не змінює вплив на адресата. В усіх інших випадках її зміни є припустимими, бажаними або навіть обов'язковими [7, с. 74]. Зокрема, коли збереження другорядної інформації ТО може спричинити негативний вплив на реалізацію впливу повідомлення на адресата, згаданий вплив має пріоритет над вірністю передачі другорядної інформації. За рекомендаціями автора підходу, що аналізується [7], лінгвокультурну інформацію слід переносити в мову перекладу без змін, тільки якщо це не спричинює негативного ефекту на комунікативний вплив повідомлення, а фреймову – варто вводити обережно, аби не змінити стиль відправника.

На думку автора [7], у перекладі варто дотримуватися послідовності тих ідей ТО, які забезпечують передавання смислу повідомлення. У межах речення структурні зміни, необхідні для додержання мовних норм, є припустимими, але у випадку свідомого їх порушення автором ТО або доповідачем, вони зберігаються у ТП.

Викладені вище загальні предметні знання, на яких ґрунтуються моделі, що тут розглядаються, включають значну кількість видових понять, кожне з яких позначається відповідною лексичною одиницею, сукупність яких утворює термінологічний компонент ФКП, необхідний для розуміння і перекладу відповідних текстів. Згадана сукупність, відібрана із уже згаданого оригінально-

го англomовного тексту [7] обсягом 74 589 друкованих знаків, забезпечила матеріал для дослідження співвідношення способів перекладу від структури англomовного терміна. Зважаючи на рамки статті, тут ми обмежимося лише аналізом термінологічних словосполучень.

Загальний обсяг відібраного матеріалу становив 158 одиниць, які за структурою, ґрунтуючись на належності першого компонента до відповідної частини мови, було розподілено на такі категорії: прикметникові (62 одиниці), іменникові (61 одиниця), дієслівні (22), дієприкметникові (9) та прислівникові (4). У межах кожної категорії виділялися також структурні моделі, де використовувалися такі умовні позначення: *Adj* – прикметник, *N* – іменник, *N's* – іменник у присвійному відмінку, *prep* – прийменник, *V* – дієслово, *Adv* – прислівник, *Part.I* – дієприкметник активного стану теперішнього часу, *Part.II* – дієприкметник минулого часу, *Ger* – герундій.

При визначенні змісту поняття "спосіб перекладу" ми виходили із загального змісту поняття "спосіб": "певна дія, прийом або система прийомів, яка дає можливість... здійснити що-небудь" [1, с. 1179]. Відповідно, "спосіб перекладу" тлумачиться нами як дія, прийом чи система прийомів, що дозволяє здійснити передавання смислу ТО в ТП. Поняття "спосіб перекладу" у такому змісті є родовим стосовно перекладацьких трансформацій, серед яких у нашому дослідженні зафіксовано перестановку, додавання та вилучення слів, зміст яких видається достатньо очевидним (див. також [2; 6]). Для аналізу передачі словосполучень важливим є також такий її спосіб, як калькування. Зважаючи на різні тлумачення його змісту [2; 6]), у межах даної роботи ми (див. також [4]) розглядаємо його лише як копіювання структури словосполучення мови оригіналу в мові перекладу безвідносно до значень їх компонентів, оскільки, на нашу думку, копіювати можна лише структуру, тоді як значення переноситься.

Далі подано аналіз кожної зі згаданих категорій за відповідними моделями.

Прикметникові словосполучення. У цю категорію входили термінологічні словосполучення та кліше таких моделей: *Adj+N* (56 одиниць), *Adj+Adj+N1* (2 одиниці), *Adj+N1+N2* (2 одиниці), *Adj+and+Adj+N1* (1 одиниця), *Adj-N1+Ger+Prep+N2* (1 одиниця), *Adj+N1+Prep+N2* (1 одиниця).

Словосполучення моделі *Adj+N*. Оскільки дана модель збігається з відповідною моделлю в українській мові, то не дивно, що у переважній більшості випадків (82 %) словосполучення даної категорії калькувалися, тобто в українському перекладі вони передавалися словосполученням "прикметник + іменник", наприклад, *informational changes* – інформаційні зміни, *primary information* – головна інформація.

У деяких випадках довелось вдаватися до перестановки і додавання слів. Перше викликано вимогами норм мови перекладу, а друге – необхідністю експлікації імпліцитної інформації. Відповідно зміст англomовного словосполучення в українській мові передавався іменниковим означальним словосполученням у постпозиції до українського відповідника компонента *N*, наприклад, *informational component* – компонент процесу передавання інформації, *informative message* – смисл галузевого повідомлення.

Ще рідше при застосуванні перестановки і додавання слів, зміст словосполучення ТО передавався в ТП прийменниково-іменниковим означальним словосполученням у постпозиції до українського відповідника ком-

понента *N*, наприклад, *informative communication* – комунікація з метою передачі інформації.

Іншим варіантом передавання змісту ТО був його переклад складним словосполученням, де перший компонент англомовного словосполучення трансформовано в іменникове словосполучення, що містить український відповідник, а другий – підрядним означальним реченням, наприклад, *original speech* – текст оригіналу, оформлений в усному мовленні.

Нарешті в одному випадку зміст лексичної одиниці ТО передано словосполученням "іменник + прикметник", тобто було застосовано просту перестановку слів (без додавання нових): *universal status* – статус універсальності.

Англомовні словосполучення, побудовані за моделлю *Adj+Adj+N1*, передавалися за допомогою словосполучення "прикметник + прикметник + іменник", тобто калькуванням структури словосполучення ТО, наприклад, *mandatory lexical choice* – обов'язковий лексичний вибір, *universal social consensus* – універсальна суспільна домовленість.

Калькування також застосовувалось стосовно словосполучень моделі *Adj+N1+Prep+N2*, які в українській мові передавалися словосполученням "прикметник + іменник + іменник", тобто за допомогою копіювання структури словосполучення ТО: *personal characteristics of the sender* – особистісні характеристики мовця.

На відміну від згаданих моделей, англомовні словосполучення, побудовані за моделлю *Adj+N1+N2*, передаються словосполученням "прикметник + іменник + іменник", тобто із застосуванням перестановки слів: *minimum fidelity principle* – мінімальний принцип вірності, *professional loyalty principle* – принцип професійної лояльності. В обох випадках це можна пояснити наявністю лексеми "принцип", яка в українській мові має тенденцію розташовуватися у препозиції щодо іменника у родовому відмінку.

Перестановка слів спостерігається і при передачі словосполучення, що належить до моделі *Adj-N1+Ger+Prep+N2*, де воно передається складним терміном, в якому український відповідник іменника *N1* трансформується у приймениково-іменникове словосполучення, наприклад, *low-priority rating of fidelity* – оцінка, в якій вірності відводиться невелике значення.

Перестановка слів вживалася також при передаванні словосполучення моделі *Adj+and+Adj+N1*. Крім того тут має місце ще й заміна сполучника *and* на дефіс в українському відповіднику, наприклад, *technical and scientific translation* – науково-технічний переклад. Обидві трансформації пояснюються необхідністю дотримання норм мови перекладу, які у даному випадку відрізняються від тих, що притаманні мові оригіналу.

Іменникові словосполучення. У моделі *N1 + N2* найпоширенішим (59 %) способом перекладу виявилася комбінація одночасного застосування перестановки слів і зміни частини мови, тобто передача оригінального словосполучення складним терміном, де український відповідник *N2* виступає у формі родового відмінка постпозитивним означенням до відповідника *N1* [2, с. 383]. Як і в попередньому випадку, обидві трансформації викликані потребою дотримання норм мови перекладу, наприклад, *communication efficiency* – ефективність комунікації.

Другим за питомою вагою (33 %) щодо даної моделі є одночасне застосування калькування і зміни частини мови, тобто передача змісту англомовного словосполучення складним терміном, де відповідником *N1* виступає прикметник [2, с. 383], наприклад, *translation services*

– перекладацькі послуги, *communication impact* – комунікативний вплив.

Зафіксовано також одночасне застосування перестановки та додавання слів. В одному випадку зміст словосполучення передавався складним терміном, де *N1* трансформується в підрядне означальне речення (*conference interpreting* – усний переклад на конференціях), а в іншому – складним терміном, де *N1* трансформується у словосполучення, що містить безпосередній відповідник іменника *N1* (*literature translation* – переклад художньої літератури).

Словосполучення моделі *N1 + prep + N2* становлять другу найбільшу групу (19 одиниць) у складі іменникових словосполучень. Найчастотнішим (74 %) способом перекладу виявилось калькування за моделлю "іменник + іменник", де другий іменник вживається у родовому відмінку. Це легко пояснити, оскільки прийменик в англомовному словосполученні представлено формами *of* або *for*, які в англійській мові часто маркують саме родовий відмінок, наприклад, *conservation of information* – збереження інформації. У 16 % випадків зміст оригінальної лексичної одиниці передається сполученням слів, де перший компонент калькується, а другий трансформується в іменникове словосполучення, що містить український відповідник. При цьому застосовується додавання слова, наприклад, *comprehension of the message* – розуміння смислу повідомлення, *listeners of speeches* – адресати усних виступів. Причиною такого додавання є необхідність підвищити ступінь експліцитності ТП.

У межах цієї моделі зафіксовано також випадки перестановки слів із зміною частини мови (*rules of thumb* – емпіричні правила), що пояснюється вимогами норм української мови, а також контекстуальної заміни (*slip of the tongue* – обмовка), де зміст оригінального словосполучення передається однією лексемою, що містить український відповідник.

На відміну від моделі *N1 + prep + N2*, де домінувало калькування, при передаванні англомовних словосполучень, побудованих за моделлю *N1's + N2*, спостерігається суттєве домінування перестановки слів (72 %). Це також доволі легко пояснити тим, що український відповідник англійського іменника у присвійному відмінку зазвичай має форму родового відмінка і, відповідно до норм української мови, має стояти у постпозиції, наприклад, *receiver's attention* – увага адресата.

Іноколи зміст словосполучення передавався за допомогою калькування та зміни частини мови першого елемента (заміна іменника на прикметник: *translation's skopos* – перекладацький скопос) або застосовувалось два способи перекладу (перестановка та додавання слів) одночасно (*speaker's ignorance* – неусвідомлення з боку мовця). Таке застосування пояснюється контекстними вимогами ТП.

Словосполучення, побудовані за моделлю *N1-N2+N3* передавалися лише двома способами. У першому випадку (50 %) застосовувалася перестановка слів (*source-language text* – текст мовою оригіналу), а у другому (50 %) – додатково використовувалося ще й додавання слів: *sender-loyalty option* – вибір на основі принципу лояльності до відправника.

Серед словосполучень, що ґрунтуються на моделі *N1+prep+Adj+N2*, 67 % калькуються (*control of the linguistic choice* – контроль лінгвістичного вибору), а 33 % перекладається за допомогою додавання слова (*fidelity to secondary information* – вірність передавання другорядної інформації). Перевагу калькування неважко пояснити, оскільки дана модель є гібридом моделей *N1+prep+N2*

та *Adj+N*, в обох із яких спостерігалася відчутна перевага калькування (74 % і 82 % відповідно).

Ще три моделі представлено лише одним словосполученням кожне. Для передачі англомовного словосполучення, що ґрунтується на моделі *N1+N2+prep+N3*, використано перестановку слів ("іменник + прикметник + іменник"): *priority list of information* – список пріоритетної інформації. Можна припустити, що збільшення кількості елементів у словосполученні підвищує вірогідність перестановки слів. З іншого боку, при перекладі словосполучення, яке базується на моделі *N1+prep+N2+prep+N3*, застосовується калькування: *reception of the message by the receiver* – сприймання повідомлення адресатом. Нарешті словосполучення, побудоване за моделлю *N1-Part.II+N2*, передається складним терміном, де перший компонент трансформовано в іменникове словосполучення, що містить український відповідник, а другий – підрядним означальним реченням. Тобто в даному випадку спостерігається комбіноване використання перестановки й додавання слів: *time-related information* – інформація, пов'язана із часом.

Дієслівні англомовні словосполучення, побудовані за моделлю *V + N*, майже завжди калькуються, наприклад, *carry message* – нести смисл повідомлення, *distort the message* – викривляти повідомлення.

Переважна більшість (60 %) словосполучень, що ґрунтуються на моделі *V + Adv*, також калькуються, наприклад, *sound unnaturally* – звучати неприродно, *apply universally* – застосовувати універсально. Менша частка потребує перестановки слів: *choose deliberately* – свідомо обирати, *select deliberately* – усвідомлено обирати. З іншого боку, у будь-якому із наведених україномовних словосполучень можна поміняти порядок слів і це не спричинить їхню граматичну неприйнятність, тобто тут порядок слів більше залежить від тема-рематичного членування ТП, ніж від структури англомовного терміна в ТО.

67 % словосполучень, побудованих за моделлю *V + Adj + N*, передано за допомогою калькування (напр., *reflect individual personality* – відобразити індивідуальні особливості), а в інших випадках застосовувалися перестановка та додавання слів (*delete the original information* – видаляти інформацію, що міститься в тексті оригіналу), тобто вони передавалися складним словосполученням, де перший компонент англомовного словосполучення трансформовано в іменникове словосполучення, що містить український відповідник, а другий – підрядним означальним реченням.

Решта дієслівних моделей представлено лише по одному словосполученню кожна. Словосполучення моделі *V + prep + N* передавалося за допомогою калькування (*neutralize in the translation* – нейтралізувати у перекладі), а для передачі англомовних словосполучень, що ґрунтуються на моделях *V + prep + Adj + N1* та *V + N1 + N2*, застосовувалося додавання й перестановка слів (*induce by linguistic rules* – виводити (значення) за допомогою лінгвістичних правил, *understand the target language* – розуміти мову перекладу. Передача словосполучення, побудованого за моделлю *V + N1's + N2*, також потребувала перестановки слів: *optimize text's impact* – оптимізувати вплив тексту. Останнє неважко було передбачити, урахувавши результати аналізу перекладу словосполучень, що ґрунтуються на моделі *N1's + N2*, які у переважній більшості випадків потребували саме такого способу перекладу.

Усі дієприкметникові словосполучення моделі *Part.I + N* у нашій вибірці перекладалися за допомогою калькування (напр., *framing component* – фреймовий ком-

понент), а словосполучення моделі *Part.II + N* – шляхом калькування (*accepted concept* – загальноприйнята концепція) або перестановки й додавання слів (*translated version* – версія тексту перекладу). Словосполучення моделі *Part.II + prep + N1* калькувалося: *selected by sender* – обраний відправником.

Прислівникові словосполучення є найменш чисельною групою у нашій вибірці і включають лише чотири одиниці, кожна з яких ґрунтується на окремій моделі. Англомовні словосполучення, побудовані за моделями *Adv + V*, *Adv + prep + N* та *Adv + Adj + N1*, передавалися українською мовою за допомогою калькування, наприклад, *unwittingly induce* – прямолінійно виводити (смісл). Словосполучення ж моделі *Adv + Part.II + N* передано складним словосполученням, де перший компонент англомовного словосполучення трансформовано в іменникове словосполучення, що містить український відповідник, а другий – виражено підрядним означальним реченням, тобто застосовано перестановку і додавання слів: *culturally induced information* – інформація, що виводиться із культурного контексту.

Таким чином, на основі аналізу особливостей перекладу англомовних словосполучень у галузі перекладознавства, можна дійти висновку, що вибір способу їхнього передавання українською мовою певним чином залежить від їхньої структури.

Більша частина прикметникових словосполучень перекладається із застосуванням калькування. Зокрема, його частка при передаванні найпоширенішої моделі (*Adj + N*) становить 82 %, що можна пояснити її збігом з відповідною моделлю в українській мові.

Способи перекладу іменникових словосполучень залежать від моделі, на якій вони ґрунтуються. Найпоширеніша із них (*N1 + N2*) у 67 % випадків передається із одночасним застосуванням перестановки слів і зміни частини мови. Згадані способи перекладу є головними і для передачі деяких інших моделей, зокрема, *N1's + N2* (72 %), *N1 + N2 + N3* (100 %). З іншого боку, переклад словосполучень, що будуються на моделях *N1 + prep + N2* та *N1 + prep + Adj + N2*, ґрунтується переважно на калькуванні (74 % та 67 % відповідно).

Більшість найпоширеніших дієслівних словосполучень (побудованих за моделями *V + N*, *V + Adj + N* та *V + Adv*) переважно калькуються, причому частка калькування у згаданих моделях становить від 60 до 100 %. Стосовно останньої моделі (*V + Adv*), доцільно зауважити, що порядок слів в україномовних словосполученнях, побудованих за цією моделлю, може більше залежати від тема-рематичного членування ТП, ніж від структури терміна в ТО. Це припущення потребує додаткового дослідження. Такої самої перевірки потребує й гіпотеза, що збільшення кількості складових у моделі посилює необхідність застосування перестановки та додавання слів.

Переважна більшість дієприкметникових словосполучень усіх моделей (особливо, *Part.I + N* та *Part.II + prep + N1*) перекладалися за допомогою калькування, однак їх невелика кількість (так само, як і прислівникових словосполучень) не дозволяє зробити на дійні висновки.

Викладені вище припущення не претендують на остаточність і потребують подальшого вивчення, у чому і вбачаємо перспективи подальшого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. – Київ ; Ірпінь : ВТФ "Перун", 2003. – 1440 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова Книга, 2004. – 576 с.

3. Міщенко А. Л. Комп'ютеризовані інструменти перекладача фахової літератури / А. Л. Міщенко // Наук. записки Кіровоград. держ. пед. ун-ту ім. В. Винниченка. – Вип. 89 (1). – Серія: Філол. науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2010. – С. 190–198.

4. Черноватий Л. М. Зміст стратегій калькування і трансформації у перекладознавчому аналізі / Л. М. Черноватий // Актуальні проблеми філології і професійної підготовки фахівців у полікультурному просторі. – Одеса : Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського, 2016. – С. 30–33.

5. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підруч. для студ. вищ. заклад. освіти / Леонід Черноватий. – Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.

6. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение : учеб. пособ. / В. Н. Комиссаров. – М.: ЭТС, 2004. – 424 с.

7. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and translator Training / Daniel Gile. – Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins publishing Company, 2009. – 287 p.

Надійшла до редколегії 30.10.17

L. Chernovaty, Doctor of Sciences, Professor, M. Maliavina, postgraduate student
V. N. Karazin Kharkiv National University, Kharkiv, Ukraine

ENGLISH TERMINOLOGY STRUCTURE AND THE TECHNIQUES OF ITS RENDERING INTO UKRAINIAN

The article describes a research into the terminological and extralinguistic components of translator's competence in the domain of Translation Studies. The authors outline the scope of subject knowledge and terminology required for rendering into Ukrainian English-language texts related to D.Gile's 'information structure' and 'translation fidelity' concepts. The article presents the analysis concerning the correlation of translation techniques to render into Ukrainian the English-language terminological word-combinations based on various syntactic structures. The authors offer their conclusions on the nature of the translation techniques choice dependence on the source-text terminological word-combination structure. The article outlines the prospects of further research.

Keywords: correlation of translation techniques, extralinguistic component, information structure, terminological component, terminology structure, terminological word-combination, translation fidelity, Translation Studies, translation technique, Translator's Competence.

Л. Черноватий, д-р пед. наук, проф., М. Малявина, асп.
Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, Харьков, Украина

СТРУКТУРА АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ТЕРМИНОВ И СПОСОБЫ ИХ ПЕРЕВОДА НА УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК

Описано исследование, экстралингвистического и терминологического компонентов профессиональной компетентности переводчика в сфере переводоведения. Определен объем предметных знаний и терминологии, необходимых для перевода текстов, относящихся к моделям информационной структуры и верности перевода в интерпретации Д. Жилия. Представлено содержание анализа соотношения способов перевода при воспроизведении на украинском языке англоязычных терминологических словосочетаний разной структуры. Сформулированы выводы относительно характера зависимости выбора таких способов от структуры терминологических словосочетаний в тексте оригинала. Очерчены перспективы дальнейшего исследования.

Ключевые слова: верность перевода, информационная структура, переводоведение, профессиональная компетентность переводчика, соотношение способов перевода, способ перевода, структура терминов, терминологический компонент, термин-словосочетание, экстралингвистический компонент.